

Keynote Ahmed Marcouch Sociaal Werk Nederland

Beste mensen, goedemiddag,

En dank voor de uitnodiging om op uw jaarcongres te spreken,

Beste sociaal werkers, bestuurders en andere betrokkenen,

U heeft een beroep waar ik veel van hou. Wat ik er zo mooi aan vind, is dat u allemaal elke dag mensen ertoe brengt op te komen voor zichzelf, voor hun straat en voor hun wijk.

Ik zag opbouwwerkers staan in de lijst van deelnemers – opbouwwerk, dat woord legt de vinger precies op de plek waar die hoort.

En ook de functiebenaming *sociaal werker* spreekt boekdelen – werken voor de sociale positie van mensen. Van kind tot grijsaard en van eenling tot bewonersgroep.

Beste mensen, daarom denk ik dat wij een gezamenlijk verdriet hebben; burgemeesters zoals ik en sociaal werkers zoals u gaat het enorm aan het hart om te weten dat in ons land 1 miljoen mensen van dag tot dag bezig zijn met overleven. Waar wij zo graag zien dat zij voluit kunnen leven, gericht op de toekomst.

Daarom willen beroepskrachten zoals u en ik veel verder kijken dan de noodhulp van dag tot dag, wij willen dat mensen zichzelf leren helpen.

En we zitten eigenlijk met de handen in ons haar, want die vlieger gaat jammer genoeg niet op bij mensen die van generatie tot generatie zijn opgegroeid in gebieden, die in ons welvarende land achterop zijn geraakt.

Ik heb het over de 16 gebieden in Nederland waar problemen zich hebben opgehoopt en waar de afstand op het gebied van onderwijs, wonen, werk, veiligheid, leefbaarheid, gezondheid en armoede tot een 'gewoon gemiddelde Nederlandse wijk' niet meer te overbruggen valt. Gebieden in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht, maar ook in Groningen, Zaanstad, Heerlen-Noord - of mijn Arnhem-Oost.

Niet meer te overbruggen, tenzij. Tenzij wij het tij keren met een generatielange investering waarmee wij toepassen wat wij geleerd hebben: present zijn in de wijken voor onze bewoners. Met stip op één: de sociaal werkers. Daarom hebben de burgemeesters van deze achterstandsgebieden vandaag publiekelijk de fracties van de Tweede Kamer opgeroepen om een Nationaal Herstel- en Perspectiefprogramma Leefbaarheid en Veiligheid in het regeerakkoord op te nemen.

We hebben geleerd dat een herstelprogramma dat voortijdig wordt afgebroken, bijvoorbeeld wegens crisis, helaas weggegooid geld is. Er is namelijk weinig zo destructief als valse hoop. Eigenlijk zoals een antibioticakuur die bij infecties voortijdig wordt afgebroken, tevergeefs was.

Als wij denken vanuit een opgroeiende generatie – met natuurlijk daaromheen de ouders, grootouders, ooms en tantes, de burens en de wijkgenoten, hebben wij een programma nodig van achttien jaar. Voor achtereenvolgens wonen, gevormd worden, spelen, leren, relaties krijgen, stages lopen en op achttienjarige leeftijd op eigen benen staan voor een mooie studie of eervol werk. Dus dat gaat over een belofte van 5 kabinetten. Alleen zo herstellen wij de enorme achterstand.

En u bent hierin cruciaal.

Beste mensen, voor mijn vader was een nieuw huis in Amsterdam-Noord cruciaal. Wij woonden hutje mutje 3 hoog in Amsterdam-Oost, ik maakte mijn huiswerk in de kast, mijn vader maande ons voortdurend tot sluipen want de vloer kraakte en als het waaide rammelden de ramen en vlogen de ruiten eruit. En toen gaf de corporatie ons een nieuwe woning met een betonnen vloer. Mijn vader sprak de memorabele woorden: 'Nu weet ik dat wij welkom zijn in Nederland, er wordt geïnvesteerd in ons.'

In Amsterdam Nieuw-West, waar wij grootscheepse stedelijke vernieuwing op gang hadden gebracht, was voor het gezin soms het nieuwe gebit van de vrouw des huizes een startpunt. Want als moeder weer lacht, lachen mensen terug en daar wordt zij vrolijk van. Het hele gezin fleurt ervan op. Als begin. Waar het vervolgens natuurlijk om gaat, is dat mensen veilige grond onder de voeten krijgen. Zelfvertrouwen vinden, toch nog eens goed leren lezen en schrijven en met de buurt gaan meedoen. Onder meer via opbouwwerkers en andere sociaal werkers zoals u. Tot en met politieke integratie aan toe. Alles ten dienste van een nieuwe opgroeiende generatie.

Zoals Abdi uit Arnhem-Oost, één van de 16 gebieden. Twaalfjarige Abdi heeft vier broertjes en zusjes en een moeder. Abdi zit op de basisschool, maar daar was hij niet elke dag meer te vinden. Agressie, woede, in de knoop met zichzelf. Veel problemen. En tijdens corona alle ritme kwijt. De problemen werden erger. Abdi werd steeds stiller, sloot zich steeds meer af - of werd ineens heel boos.

En dan is Abdi ineens weg.

Als jongerenwerker Nabil een *appje* krijgt dat Abdi weggelopen is - weten hij en z'n vier collega's: dit kan verkeerd aflopen. Met een boze Abdi tussen alle gevaren van de straat. Wat doen sociale werkers dan? Ze laten even alles vallen. Met z'n vijven hebben ze Abdi al snel gevonden. Tot rust gebracht. Naar huis gebracht. Abdi vertrouwt deze helpers - want ze begrijpen hem. En Abdi grijpt het moment aan om te vertellen wat hem zo dwars zit.

Beste mensen, deze jongerenwerkers hadden ook kunnen zeggen: ik meld het bij de politie. Of het wijkteam. Abdi bespreken in een *casusoverleg*. Nee, juist erop af, op zoek naar het aangrijpingspunt waardoor Abdi gaat veranderen. Dat is de opdracht voor de sociaal werker. Een wijk opbouwen is als een huis bouwen: van metselaar tot timmerman oefenen alle vaklieden hun eigen beroep uit, in de juiste volgorde uiteraard.

Er zijn elke dag veel jongens zoals Abdi, zeker in achterstandswijken. Dat moeten juist pedagogische wijken worden, waar wij allen de Gouden Driehoek van kind, ouders en school dienen. Daar hebben wij alle *Nabils* bij nodig. Dat is in feite onze oproep aan het kabinet voor de 16 gebieden in ons land die op achterstand staan.

En dat is mijn oproep aan u.

De sociale werkers waar onze wijken om vragen, zijn opvoeders. Zij hebben werkgevers nodig die hen de ruimte geven om 'erop af' te gaan, samen met andere opvoeders uit andere beroepen, zoals docenten, woningbeheerders, stagebegeleiders en politieagenten – elk volgens de eigen expertise en in de juiste volgorde.

Maar allemaal met één doel: wie één bewoner op zijn benen helpt, tilt een buurt op. En wie een buurt vleugels geeft, redt een samenleving.

Dankuwel.